

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 06.02.2022
Published /Yayınlanma 30.04.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Yavuz, Ş. & Özbek, H.E. (2022). Harita alanında öğrenim gören yükseköğretim öğrencilerinin eğitim seviyelerine bağlı olarak İSG algı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(82), 710-717.

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3043>

Dr. Öğr. Üyesi Şenol YAVUZ
<https://orcid.org/0000-0001-6261-9296>

Hitit Üniversitesi, Osmaniye Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Çorum / TÜRKİYE

Öğr. Gör. H. Elçin ÖZBEK
<https://orcid.org/0000-0002-8027-7995>

Hitit Üniversitesi, Osmaniye Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Çorum / TÜRKİYE

HARİTA ALANINDA ÖĞRENİM GÖREN YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM SEVİYELERİNE BAĞLI OLARAK İSG ALGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF OHS PERCEPTION LEVELS OF HIGHER EDUCATION STUDENTS DEPENDING ON EDUCATIONAL LEVELS OF HIGHER EDUCATION IN THE FIELD OF MAP

Issue/Sayı: 82

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ÖZET

Üniversitelerin harita alanında öğrenim gören öğrencilere yetkin bir iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi, öğrencilerde iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının oluşturulması ile harita alanında zayıf kalan iş sağlığı ve güvenliğini yeterli seviyeye gelmesinde olumlu katkı sağlar. Harita alanında olan saha çalışanlarının kontrol edilmesi ve gözetimlerinin yapılması zordur. Arazi ölçümleri ve yapı işlerindeki çalışmalar sırasında birçok tehlike ile karşılaşılır ve risk etmenlerine maruz kalırlar. İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı harita alanında çalışanları korumanın uzun vadeli çözümü ön lisans ve lisans öğrenimi sırasında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu ders olarak müfredata eklenmesi ile iş sağlığı güvenliği kültürü ve bilincinin kazanılması mümkündür. Bu çalışma, Samsun ve Çorum illerinde harita alanında öğrenim gören yükseköğretim öğrencilerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinin değişiminin incelenmesini amaçlamıştır. Çalışmaya katılan 137 öğrencinin kadın ve ön lisans öğrencisi olduğu, bölümlerini isteyerek seçtikleri, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) konusunda yetersiz olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinin pandemi sürecinde alınan tedbirlere ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almalarına bağlı olarak arttığı, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve buldukları sınıf gibi etkenlere bağlı olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre haritacılık alanındaki iş sağlığı ve güvenliği algı düzeyinin düşük olduğu ve yeterince önem verilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Harita, Yükseköğretim, Algı, Üniversite.

ABSTRACT

Providing a competent Occupational Health and Safety training to students studying in the field of mapping, creating awareness of occupational health and safety in students, and providing a sufficient level of occupational health and safety, which is weak in the field of maps, contributes positively. It is difficult to control and monitor field workers who are in the map area. They encounter many hazards and are exposed to risk factors during field surveys and construction works. It is possible to gain occupational health and safety culture and awareness by adding the occupational health and safety course as a compulsory course during associate and undergraduate education, as a long-term solution to protecting employees in the field of mapping against work accidents and occupational diseases. This study, it was aimed to examine the change in occupational health and safety perception levels of higher education students studying in the field of mapping in Samsun and Çorum provinces depending on their education levels. We found that 137 students who participated in the study were women and associate degree students, they chose their departments willingly, and they thought that they were inadequate in OHS. We determined that the occupational health and safety perception levels of the students increased due to the measures taken during the pandemic process and their occupational health and safety training. We determined that it did not depend on factors such as age, gender, education level, or class. According to the data obtained, we have determined that the perception of occupational health and safety in the field of cartography is low and that it is not given enough importance.

Keywords: Occupational Health and Safety, Map, Higher Education, Perception, University.

1. GİRİŞ

Çalışma hayatının her aşamasında işletmenin, üretimin ve çalışanın güvenliğinin sağlanması işverenin iş sağlığı ve güvenliğine yeterli önemin vermesiyle mümkündür. İşveren, 6331 sayılı yasaya göre çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sağlamak ile yükümlüdür. Çalışma ortamındaki tehlike ve risklere karşı çalışanların korunmasına yönelik proaktif yaklaşımlar ile çalışanlara sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanmış olur (Yavuz & Gür, 2019). İşveren, çalışanlarına yönelik iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sağlamanın yanısıra, çalışanlarında İSG kültürü ve bilincinin oluşmasını da sağlamalıdır. Sadece mevzuatsal olarak İSG hizmetlerinin sağlanması ile çalışanların güvenli koşullarda çalışması sağlanmış olamaz. İş sağlığı ve güvenliğinin temel amacı, işyerini denetimlere karşı korumak, mevcut kusurlardan dolayı işverenin ceza almasını engellemek değil, çalışanın hayatını korumak, iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı gerekli önlemleri alarak korunma politikalarını oluşturmaktır (Akın, 2007).

Sistemik ve bilimsel çalışmaların bir araya gelmesiyle iş sağlığı ve güvenliği tam olarak çalışma ortamına uygulanmış ve sürekliliği sağlanmış olur. Bilimsel gerçeklere bağlı olmadığı sürece iş sağlığı ve güvenliğinin koruyucu yaklaşım göstermesi mümkün değildir (Yavuz & Gür, 2021). İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri ile mevcut durumların analiz edilmesi, eksikliklerin belirlenmesi, tehlike ve risklerin tespit edilmesi, düzenleyici önleyici faaliyetlerin uygulanmaya çalışılması ile iş sağlığı ve güvenliği bilimsel temellere dayanmış olur (Serin & Çuhadar, 2015).

İş sağlığı ve güvenliği bir bütün olarak incelediğinde insan toplumunun gelişmesi, ilerlemesi, sağlık güvencesinin sağlanması, maddi ve manevi kayıpların minimuma inmesinde önemli faktördür. Bir toplumun gelişmesinin temelinde eğitim ana unsurdur (Keleş, 2004). Genellikle çalışma hayatında iş başı yapılırken, iş değiştirilirken ve iş kazası/meslek hastalığı olduğu durumlarda çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilerek çalışanlar üzerinde İSG algısının kazanılması amaçlanmıştır. Ancak, sadece çalışma hayatında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi İSG kültürünün oluşmasının sağlanmasına yetmemektedir. İSG kültürünün oluşması ve benimsenmesi eğitim hayatında öğrencilerin dâhil edilmesi ile mümkündür. Vakıf ve devlet üniversiteleri, önlisans ve lisans programlarının ders müfredatına İSG dersini ekleyerek iş sağlığı ve güvenliği kültürünün benimsenmesinde öncülük ederek farkındalığın oluşmasına katkı sağlamalıdır (Demirbilek, 2008; Yavuz, Bülter & Köse, 2018).

Güvenlik kültürü, öğrencilerin, çalışanların ve çalışma hayatında bulunan her bireyin zaman içerisinde görerek, yaşayarak, kaza geçirerek daha kalıcı öğrenmesinin yanısıra iş kazası ve meslek hastalığı yaşamadan önce öğrenilmesi daha önemlidir (Palaz, 2019). İş sağlığı ve güvenliğinde güvenlik kültürünün öncelikli olarak etki alanı çalışanın tehlikeli hareketlerden vazgeçmesi ve güvenli davranışları sergilemesini sağlamasıdır. İş kazalarının %88 çalışanların güvensiz davranışlarından kaynaklanmaktadır. Güvensiz davranışların değiştirilmesi zor olduğundan öncelik çalışanın inanç ve davranışlarının yanlış olduğunun gösterilmesi ile farkındalığı sağlarken iş kazası istatistikleri ile de sonuçların desteklenmesi ile farkındalık oluşturulur, zaman içerisinde de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün gelişmesi sağlanır (Cooper & Philips, 2004; Tutar, Nam & Nam, 2019).

Haritacılık mesleğini yapanlar önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip, tehlikeli ve çok tehlikeli iş kollarında çalışanlardan oluşmaktadır. Harita mühendisleri ve harita teknikerleri, yol yapımında, arazideki ölçümlerde, deprem çalışmalarında, köprü ve tünel yapımında ve madencilik gibi birçok tehlikeli ve çok tehlikeli sektörlerde çalışma yapmalarından dolayı fiziksel (sıcaklık, nem, radyasyon, basınç), biyolojik (virüs, bakteri, haşereler) ve ergonomik risklere maruz kalmalarından dolayı çeşitli meslek hastalıkları yaşamaları mümkündür (Yavuz & Özbek, 2022). Harita çalışanlarının iş kazaları ve meslek hastalıkları yaşamamaları, maddi ve manevi kayıpları olmaması için yükseköğretimdeki haritacılık bölümlerine etkin bir şekilde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi ile iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşması sağlanır (Dalbay & Gümüş, 2015; Sürmeneli & Alkan, 2016).

Harita iş kolunun çalışma alanı daha çok kırsal alanlar olduğundan yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıkları çok olur. Bu alanda çalışanların yeterli iş sağlığı ve güvenliği bilinci olmamasından dolayı iş kazaları ve meslek hastalıkları kayıt dışı kalmaktadır. İşveren/işveren vekillerinin 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre çalışanlarına hizmet vermesi gerekmektedir. Çalışanlar, sahip oldukları hakları ve işverenin sağlaması gereken zorunlulukları bilmediklerinden dolayı çalışanlar, gerekli hizmeti almamaktadır. Haritacılık alanındaki çalışanların korunması, iş sağlığı ve güvenliğinde sahip oldukları hakları öğrenmenin yolu önlisans ve lisans eğitimleri sırasında İSG dersinin zorunlu

olarak işlenmesi ile mümkündür. İş sağlığı ve güvenliğinin yeterince ulaşmadığı alanlardan birisi de haritacılık alanıdır (Büyükaydın, 2019; Kara & Ensari-Özay, 2021). Haritacılık alanında çalışanların çoğunluğu inşaat ve yapım sektöründe bulunması, haritacılık mesleğini daha tehlikeli olduğunu belirtmektedir. İş kazalarının en fazla olduğu sektörlerden birisidir. Dolayısıyla, harita alanında çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği bakımından yeterli önem verilmelidir (Tutar, Nam & Nam, 2019).

Bu çalışma yükseköğretimde harita kadastro önlisans, harita mühendisliği lisans ve lisansüstünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği yönünden algı düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaca yönelik hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

H1: Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H2: Öğrencilerin yaşına bağlı olarak, iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H3: Öğrencilerin eğitim düzeyine bağlı olarak, iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H4: Öğrencilerin eğitim gördükleri üniversite türüne bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H5: Öğrencilerin okudukları bölümü isteyerek seçmelerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H6: Öğrencilerin İSG eğitimi almalarına bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H7: Öğrencilerin pandemi sürecinde alınan İSG önlemlerini yeterli görmelerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H8: Öğrencilerin kendilerini İSG konusunda bilgi birikimlerinin yeterli görmelerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H9: Öğrencilerin Covid-19 geçirmelerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

H10: Öğrencilerin buldukları sınıfa bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinde farklılıklar vardır.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Çorum ve Samsun ilinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ankete gönüllü katılım sağlayan 137 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma, haritacılık alanında öğrenim gören yükseköğretim öğrencileri kendilerine yönetilen anket sorularına özgür iradeleriyle ve objektif olarak yanıt verdiklerini varsayarak gerçekleştirilmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Veriler, Google Form anket üzerinden toplanmıştır. Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğrencilerin demografik özelliklerini içeren 11 anket sorusu, ikinci kısımda ise öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği yönünden incelenmek üzere 15 tane 5'li likert tipinde ölçek bulunmaktadır. Ölçekte verilen cevaplar "1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum" şeklindedir.

3. BULGULAR

Araştırmanın analizi IBM SPSS 26.0 programı ile yapılmıştır. Anketin güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha (α) katsayısı 0,715 bulunmuştur. α değerinin $0,70 < \alpha < 1,0$ aralığında olması çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir (Seçer, 2015; Çam & Baysal, 2010; Büyüköztürk, 2007; Arslan, Sarıkaya & Vatansever, 2016). Öğrencilerin demografik verileri analiz edilerek yüzde ve frekans değerleri tablo halinde gösterilmiştir. Araştırmanın hipotezlerin doğruluğu için iki kategori içeren sorularda t testi, ikiden fazla kategori içeren sorularda Anova testi uygulanmıştır. Anket sonuçlarına homojenlik testi uygulanmış olup, homojenlik testi $p > 0,05$ bulunmuştur. Varyansların homojenliği varsayımı sağlanmıştır. T testi ve Anova analizlerinde $p < 0,05$ değerinde olması anlamlı farklılığı ifade etmektedir.

Öğrencilerin demografik verilerine bakıldığında; 73 kadın, 64 erkek öğrenci çalışmaya katılmıştır. Öğrencilerin %73'ü 19-21 yaş arasında, %17,5'i 22-24 yaş arasında, %9,5'i ise 25 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin %73,7'si ön lisans, %19'u lisans, %5,1'i yüksek lisans ve %2,2'si doktora öğrencisidir. Öğrencilerin %90,5'i devlet, %9,5'i vakıf üniversitesinde okumaktadır. Öğrencilerin %33,6'sı 1. Sınıf, %45,3'ü 2. Sınıf, %2,9'u 3. Sınıf, %8,8'i 4. Sınıf ve %3,6'sı mezun durumundadır. Öğrencilerin %82,5'i okudukları bölümü isteyerek seçtiklerini belirtirken, %17,5'i isteyerek seçmediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %40,1'i iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış, %59,9'u ise almamıştır. Öğrencilerin %27,0'si pandemi sürecinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini yeterli bulmuş, %73,0'ü yeterli bulmamıştır. Öğrencilerin %32,8'i iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi birikimi yeterli görmekte, %67,2'si yeterli görmemektedir. Öğrencilerin %19,7'si covid geçirmiş, %80,3'ü covid geçirmemiştir. Üniversite öğrencilerine ait demografik özellikler Tablo1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerini İçeren Tablosu

	N	%		N	%
Cinsiyet			İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi aldınız mı?		
Kadın	73	53,3	Evet	55	40,1
Erkek	64	46,7	Hayır	82	59,9
Yaş			Pandemi sürecinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemleri sizce yeterli mi?		
19-21	100	73,0	Evet	37	27,0
22-24	24	17,5	Hayır	100	73,0
25 ve üstü	13	9,5			
Eğitim Düzeyi			İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda bilgi birikiminizi yeterli görüyor musunuz?		
Ön Lisans	101	73,7	Evet	45	32,8
Lisans	26	19,0	Hayır	92	67,2
Yüksek Lisans	7	5,1			
Doktora	3	2,2			
Eğitim gördüğünüz üniversitenin türü?			Covid-19 geçirdiniz mi?		
Devlet	124	90,5	Evet	27	19,7
Vakıf	13	9,5	Hayır	110	80,3
Okuduğunuz bölümü isteyerek mi seçtiniz?			Bulduğunuz Sınıf		
Evet	113	82,5	1.sınıf	46	33,6
Hayır	24	17,5	2.sınıf	62	45,3
			3.sınıf	4	2,9
			4.sınıf	12	8,8
			Mezun	5	3,6
			Lisans Üstü	8	5,8

Üniversite öğrencilerini iş sağlığı ve güvenliği yönünden incelemek için iki grup varyansa sahip olan ifadelerde homojenlik testi yapılmıştır. $p>0,05$ bulunduğu için t testi analizi uygulanmıştır. Analiz sonucu tablo haline getirilmiştir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Demografik Verilerinin t Testi Analiz Tablosu

	N	\bar{x}	Ss	Sd	t	p
Cinsiyet						
Kadın	73	2,74	,413	135	,745	,457
Erkek	64	2,69	,422			
Eğitim Görülen Üniversite Türü						
Devlet	124	2,72	,423	135	,550	,584
Vakıf	13	2,66	,356			
Bölümü isteyerek Seçme						
Evet	113	2,70	,401	135	1,29	,196
Hayır	24	2,82	,481			
İSG eğitimi alma						
Evet	55	2,67	,407	135	,997	,321
Hayır	82	2,75	,423			
İSG konusunda bilgi birikimini yeterli görme						
Evet	45	2,53	,374	135	3,761	,000*
Hayır	92	2,81	,409			
Pandemi sürecinde alınan İSG önlemlerini yeterli görme						
Evet	37	2,49	,373	135	4,125	,000*
Hayır	100	2,80	,401			
Covid-19 geçirme						
Evet	27	2,76	,494	135	,566	,572
Hayır	110	2,71	,397			

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği algılarının cinsiyeti ile ilişkisini inceleyen t testine göre $t(135)=,745$; $p>,457$ bulunmuştur. $p>,05$ olduğundan, üniversite öğrencilerinin İş sağlığı ve güvenliği algıları ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H1 hipotezi reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin eğitim gördüğü kurum tipi ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen t testine göre $t(135)=,550$; $p>,584$ bulunmuştur. $p>,05$ olduğundan öğrencilerin

eğitim gördükleri üniversite türüne bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir fark yoktur. Buna göre H4 hipotezi reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin bölümlerini isteyerek seçmesi ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen t testi sonucuna göre $t(135)=1,29$; $p: ,196$ bulunmuştur. $p>,05$ olduğundan öğrencilerin bölümlerini isteyerek seçmesi ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir fark yoktur. Buna göre H5 reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı güvenliği eğitimi alma durumu ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen t testi analizine göre $t(135)=,997$; $p:,321$ bulunmuştur. $p>$ olduğundan öğrencilerin İSG eğitimi alma durumu ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir fark yoktur. H6 hipotezi reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği bilgi birikimlerini yeterli görme durumları ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen t testi analizine göre $t(135)= 3,761$; $p: ,000$ bulunmuştur. $p<,05$ olduğundan öğrencilerin İSG bilgi birikimlerini yeterli görme durumları ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir farklılık vardır. Hesaplanan etki değeri ($d=0,64$) farkın büyük olduğunu göstermektedir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi birikimi yeterli görmeyenlerin İSG algılarının ($\bar{x} =2,81$) iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi birikimi yeterli görenlerin İSG algılarından ($\bar{x} = 2,53$) yüksek olduğu belirlenmiştir. H8 hipotezi kabul edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin pandemi döneminde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini yeterli görme durumları ile İSG algıları arasındaki ilişkiyi incelediğimizde $t(135)=4,125$; $p: ,000$ sonucu bulunmuştur. $p<,05$ olduğundan pandemi sürecinde alınan önlemlerin yeterli görme durumları ile İSG algıları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Hesaplanan etki değeri ($d=0,71$) farkın büyük etki olduğunu göstermektedir. Pandemi sürecinde alınan İSG önlemlerini yeterli görenlerin iş sağlığı ve güvenliği algılarının ($\bar{x}= 2,80$), alınan İSG önlemlerini yeterli görmeyenlerin İSG algılarından ($\bar{x}= 2,49$) daha fazla olduğu oraya çıkmıştır ve böylece H7 hipotezi kabul edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin Covid-19 geçirmesi ile iş sağlığı ve güvenliği algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen t testi analizine göre $t(135)= ,566$; $p: ,572$ sonucu elde edilmiştir. $P>,05$ olduğundan öğrencilerin Covid-19 geçirmesi ile İSG algıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H9 hipotezi reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda incelenmesi için grup varyansı ikiden fazla olan ifadelerin analizi için normallik ve homojenlik testi yapılmıştır. Bu analiz sonucuna göre varyansların homojen dağıldığı ve normallik varsayımının sağlandığı görülmüştür. Homojen dağılım gösteren ifadeler için Anova analizi yapılmıştır. Tablo haline getirilip aşağıda gösterilmiştir.

Tablo.3: Üniversite Öğrencilerinin Yaşa Bağlı Anova Analiz Tablosu

Yaş	N	\bar{x}	Ss		
19-21	100	2,69	,433		
22-24	24	2,80	,293		
25 ve üstü	13	2,80	,472		
Yaş	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	,337	2	,168	,968	,382
Gruplar içi	23,29	134	,174		
Toplam	23,63	134			

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği algıları ile yaş arasındaki ilişki incelendiğinde $F=(2,134)=,968$; $p: ,382$ sonucu bulunmuştur. $p>,05$ olduğundan dolayı öğrencilerin yaşları ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. H2 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo.4: Üniversite Öğrencilerinin Eğitim Düzeylerine Bağlı Anova Analiz Tablosu

Eğitim Düzeyi	N	\bar{x}	Ss		
Ön Lisans	100	2,68	,421		
Lisans	26	2,83	,432		
Yüksek Lisans	7	2,88	,257		
Doktora	3	2,68	,214		
Eğitim Düzeyi	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	,665	3	,222	1,285	,282
Gruplar içi	22,26	133	,173		
Toplam	23,63	136			

Üniversite öğrencilerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen anova analizine göre $F=(3,133)=1,285$; $p>,282$ sonucu elde edilmiştir. $P>,05$ olduğu için öğrencilerin eğitim düzeyi ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H3 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo.5: Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Sınıfa Bağlı Anova Analiz Tablosu

Bulunulan Sınıf	N	\bar{x}	Ss		
1.sınıf	46	2,64	,43		
2.sınıf	62	2,74	,41		
3.sınıf	4	2,65	,30		
4.sınıf	12	2,77	,43		
Mezun	5	2,66	,44		
Lisansüstü derecesi	8	2,96	,32		
Bulunulan Sınıf	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	,904	5	,181	1,042	,396
Gruplar içi	22,72	131	,173		
Toplam	23,632	136			

Üniversite öğrencilerinin buldukları sınıfa bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği algıları incelendiğinde; $F=(5,131)=1,042$; $p: ,396$ sonucu elde edilmiştir. $P>,05$ olduğundan dolayı öğrencilerin buldukları sınıf ile iş sağlığı ve güvenliği algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. H10 hipotezi reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin ölçek maddelerine verdiği cevapların ortalama ve standart sapmaları tablo halinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo.6: Üniversite Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden İnceleyen Ölçek Maddelerine Ait Cevaplar Tablosu

Maddeler	N	ORT.	SS	Sonuç
1- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasal düzenlemeleri biliyorum	137	3,00	,96	Kararsızım
2-Okuduğum programa yönelik iş sağlığı ve güvenliği olarak yapmam gerekenleri biliyorum	137	2,56	,99	Katılıyorum
3-Çalışma alanlarında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması temel insan haklarından biridir	137	1,38	,58	Kesinlikle katılıyorum
4-Türkiye’de işletmelerin iş sağlığı ve güvenliğine çok önem verdiğini düşünüyorum	137	3,27	,99	Kararsızım
5-Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün tüm çalışma alanlarında var olduğunu düşünüyorum	137	3,18	1,03	Kararsızım
6-Türkiye’de çalışanların maruz kaldıkları riskler ve bunlarla baş etme yollarında etkin eğitim aldıklarını düşünüyorum	137	3,32	,99	Katılmıyorum
7-Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin nitelikli olduğunu düşünüyorum	137	3,04	1,00	Kararsızım
8-Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin tüm çalışma alanlarında yeterince uygulandığını düşünüyorum	137	3,38	,85	Kararsızım
9-Çeşitli kurumlar tarafından verilen iş güvenliği uzmanlığı eğitiminin niteliği tartışılmalıdır.	137	2,30	,76	Katılıyorum
10-İş güvenliği eğitimi özel sektör ve devlet işbirliğinde verilmelidir	137	1,81	,78	Katılıyorum
11-İş güvenliği uzmanlığı uygulamasını etkili buluyorum	137	2,24	1,01	Katılıyorum
12- İş sağlığı ve güvenliği her öğretim kademesinde ders olarak verilmesini doğru buluyorum	137	1,66	,79	Kesinlikle katılıyorum
13-Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği ihlallerine dönük yaptırımların etkili olduğunu düşünüyorum	137	2,81	1,07	Kararsızım
14-Okuduğum programa yönelik iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin diğer alanlara göre daha düşük seviyede olduğunu düşünüyorum.	137	3,18	1,00	Kararsızım
15-Okuduğum programa yönelik verilen iş güvenliği eğitimleri yeterli seviyededir	137	2,60	,96	Katılıyorum

4. SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği algılarının incelenmesi sonucuna göre katılımcıların %53’ünün kadın olduğu, çoğunluğunun 19-21 yaşları arasında olduğu, ön lisans eğitim düzeyine sahip oldukları, bir devlet üniversitesinde eğitim gördüğü belirlenmiştir. Katılımcıların çoğu okudukları bölümü isteyerek tercih ettiği, büyük bir kısmının üniversite 2. Sınıfta olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %20’si Covid - 19 virüsü geçirdikleri görülmüştür. Pandemi sürecinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini çoğu öğrenci yeterli görmediklerini belirtmişlerdir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda çoğu öğrenci kendi bilgi birikimlerini yeterli görmediklerini belirtmişlerdir.

Yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği algılarının; cinsiyete, yaşa, eğitim düzeyine, buldukları sınıfa, eğitim gördükleri üniversite türüne, okudukları bölüme, iş

sağlığı ve güvenliği eğitimine, Covid -19 geçirme durumuna bağlı olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği algılarının; iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi birikimine, pandemi sürecinde alınan önlemlere bağlı olduğu analiz sonucunda ortaya çıkmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda öğrencilere sorulan sorular incelendiğinde; çalışma alanlarının iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasının temel insan haklarından biri olduğunun farkında olduklarını, Türkiye’de çalışanların maruz kaldıkları riskler ve bunlarla baş etme yollarında etkin eğitim almadıklarını, çeşitli kurumlar tarafından verilen iş güvenliği uzmanlığı eğitiminin niteliğinin tartışmalı olduğunu belirtmişlerdir. İş güvenliği eğitiminin özel sektör ve devlet iş birliğinde verilmesi gerektiğini, iş güvenliği uzmanlığı konusunda bilgi sahibi oldukları, iş sağlığı ve güvenliğinin her öğretim kademesinde ders olarak verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Yavuz ve Gür (2019) tarafından önlisans öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada, önlisans ders müfredatına eklenen dersin öğrencilerin İSG bilincinin gelişmesinde olumlu katkı yaptığını tespit etmişlerdir. Topgül ve Alan (2017) tarafından çevre ekonomisi ve endüstri öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada İSG dersini alan ve almayan öğrenciler arasında algı farkı olmadığı, sadece bilgi seviyesi arasında fark olduğu tespit edilmiştir.

Hoşten ve Eren (2021) tarafından sağlık hizmetleri öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada ise, öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almalarına rağmen yetkin bir eğitim olmadığını ve bir farkındalık oluşturmadığı sonucu tespit edilmiştir. Aydoğan (2021) tarafından önlisans öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada da müfredata eklenen iş sağlığı ve güvenliği dersini öğrencilerin alması ile her öğrencide az da olsa bir olumlu etki yaptığını tespit etmiştir. Genellikle iş sağlığı ve güvenliği dersinin olumlu ya da olumsuz etkilerinin araştırılmasında önlisans öğrencileri seçilmiştir. Önlisans programları sanayinin ihtiyacı olan ara elemanı yetiştirmesi ve sektörün büyük yünü teknikerlerin seçmesi açısından uygulama alanı olarak seçilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akın, C. S. (2007). Sağlık ve Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Türkiye’de Sağlık Sektörü Harcamaları. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana.*
- Arslan Ş. F., Sarıkaya Ö. & Vatansever, K. (2016). Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeğinin Tıp Eğitimi Alanı İçin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Tıp Eğitimi Dünyası, 15(47),38-46.*
- Aydoğan, Z. (2021). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri ve Bu Eğitimin Çevre Sağlığı Farkındalığına Etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 261-284.*
- Büyükkayın, A.(2019). *Harita Meslek Lisesi, Ön Lisans Harita Teknikerliği ve Lisans Harita Mühendisliği Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Algısının Karşılaştırılması.* Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.* 8.Baskı, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Cooper, M. D. & Phillips, R.A. (2004). Exploratory Analysis of the Safety Climate and Safety Behavior Relationship. *Journal of Safety Research, 35, 497-512.*
- Çam, M. O.& Baysan, AL. (2010). Tutum ölçeği hazırlamada nitel ve nicel adımlar. *HEMAR-G., 12(2), 59-71.*
- Dalbay, N. & Gümüş, B. (2015). Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları ve Öğretmenlerin Bu Konulardaki Bilgi Düzeylerinin İrdelenmesi. *8. Uluslararası İş Sağlığı Güvenliği Konferansı, İstanbul.*
- Demirbilek, T. (2008). İşletmelerde İş Güvenliği Kültürünün Geliştirilmesi. *Çalışma Ortamı Dergisi, 96, 5-7.*
- Hoşten, G. & Eren, Ö. (2021). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi: Bir Vakıf Üniversitesi Üzerinde Bir İnceleme. *European Journal of Science and Technology, (22), 101-108.*

- Kara, H.E. & Ensari Özay, M. (2021). Anadolu Lisesi ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Bakış Açısı. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(75), 2470-2477. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2724>.
- Keleş, R. (2004). İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi (İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı ve Kavramla İlgili Yeni Perspektifler), *ÇSGB Yayını*, Sayı: 22.
- Palaz, S. (2019). *Sosyal Bilimlerde İş sağlığı ve Güvenliği* (1. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarılama süreci*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Serin, G. & Çuhadar, M. (2015). İş Güvenliği ve Sağlık Yönetim Sistemi. *Teknik Bilimler Dergisi*, 5 (2), 44-59.
- Sürmeneli, H. G. & Alkan, M. (2016). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Harita Sektörü Açısından Değerlendirilmesi, 6. *Uzaktan Algılama-CBS Sempozyumu (UZAL-CBS 2016)*, 5-7 Ekim 2016, Adana.
- Topgül, S. & Alan, Ç. (2017). Öğrencilerin İş Güvenliği ve İş Güvenliği Eğitimi Algısının Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2),587-598.
- Tutar, H., Nam, S. & Nam, D. (2019). İş Kazalarının Önlenmesinde Güvenlik Kültürünün Belirleyicileri: Gemi İnşa Sanayi Üzerine Bir Araştırma. *European Journal of Managerial Research EUJMR*, 3(4), 99-118.
- Yavuz, Ş. & Özbek, H, E. (2022). Investigation of Occupational Health and Safety Perception Level For Higher Education Students Studying in The Field of Cartography. *Middle East International Conference on Contemporary Scientific Studies-VII(1)*, 125-125
- Yavuz, Ş. & Gür, B. (2021). Sağlık kurumlarında çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden algı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(68), 961-974. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.240>.
- Yavuz, Ş. & Gür, B.(2019). Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Labour Life and Social Policy*, 2(1), 19-29.
- Yavuz, Ş., Bülter, A. E. & Köse, D. A. (2018). Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksek Okulu'nda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün İncelenmesi. *International Journal of Labour Life and Social Policy*, 1(2), 24-36.